

Let's go!

HOOFDSTUK 9

Natuurfotografie 89

HOOFDSTUK 10

Portretfotografie 123

HOOFDSTUK 11

Productfotografie..... 153

HOOFDSTUK 12

Fotograferen voor Instagram 161

HOOFDSTUK 13

Nabewerken 165

Let's go pro!

HOOFDSTUK 14

Werken als fotograaf 173

INLEIDING

Misschien ken je mij wel van mijn blog of van mijn foto's, maar mocht dat niet zo zijn: hoi! Ik ben Marit. Ik fotografeer al een jaar of zes en ben gek op dromerige, frisse en romantische foto's, boordevol sfeer. Zulke foto's maken lukte me natuurlijk niet meteen toen ik begon – daar heb ik een paar jaar voor moeten oefenen. Ik begon heel gemotiveerd aan de fotoacademie, leende allerlei boeken uit de bibliotheek en stortte me vol overgave op mijn 'studie' fotografie. Sommige boeken leken wel hogere wiskunde door de saaie, droge stof over hoe de binnenkant van een camera werkt.

Mijn kennis over fotografie verbeterde zeker, maar mijn plezier in fotografie nam in een rap tempo af. Ik was alleen nog maar bezig met de instellingen en de techniek, in plaats van met het vastleggen van emotie en sfeer. En dat was helemaal niet wat ik wilde! Ik wierp alles aan de kant, besloot na de basisopleiding niet verder te gaan en gooide het over een andere boeg. Vanaf nu ging ik fotograferen op mijn eigen manier en ik zou wel zien waar het schip strandde.

Deze nieuwe manier van fotograferen kostte vrij veel tijd en het ging met vallen en opstaan (vooral vaak vallen). Ik kwam steeds weer thuis met alleen maar onscherpe foto's en snapte niet wat ik verkeerd deed. Ik bestudeerde urenlang foto's van anderen, maar mijn eigen foto's werden nooit zo mooi. Maar door heel veel te oefenen en talloze tutorials te bekijken op internet is het, na vele mislukte foto's, wél gelukt. Inmiddels kan ik bijna leven van mijn werk als fotografe en ben ik ontzettend blij dat ik van mijn hobby mijn werk heb mogen maken.

Fotografie is een heel populaire hobby en omdat jij dit boek in handen hebt, is de kans groot dat ook jij bezig bent met foto's maken. Waarschijnlijk wil je nog wat beter worden op sommige vlakken, of misschien ben je pas net begonnen. Heb je dan zin in dikke boeken, vol theorie en ingewikkelde regeltjes? Of wil je een fijn boek dat je

simpelweg vertelt hoe je op vakantie het prachtige uitzicht fatsoenlijk kunt vastleggen?

Ik hoop dat die tweede optie beter bij jou past, want dan is dit het perfecte boek voor jou. Een leuk boek. Of tenminste, dat is de bedoeling. In dit boek ga ik je leren fotograferen. Ik ga je leren om scherpe en heldere foto's te maken, maar dan zonder alle moeilijke

technische verhalen. Gewoon simpel, kort en duidelijk. Er zijn namelijk genoeg fotografieliefhebbers die niet per se een technisch perfect beeld willen schieten, maar gewoon leuke, goede foto's willen maken. En zelfs als je helemaal niet geïnteresseerd bent in de instellingen, kan dit boek je helpen! In het tweede deel van het boek heb ik namelijk bij elk onderwerp een kadertje toegevoegd waarin ik vertel welke automatische standen je kunt gebruiken om een mooie foto te maken. Aan het eind kan iedereen daardoor, met plezier, in elke situatie een meer dan prima foto schieten.

Het belangrijkste van fotografie is dat je er plezier in hebt. Dit boek gaat het hopelijk nóg leuker maken.



*Liefs,
Marit*





SYSTEEMCAMERA

Het zou zomaar kunnen dat je nog nooit van een systeemcamera hebt gehoord. Dat is niet gek, want dit type is nog niet zo populair in de fotografiewereld. Gelukkig lijkt daar de laatste jaren verandering in te komen. Er komen steeds meer systeemcamera's op de markt en de kwaliteit wordt beter, dus ze zijn zeker het overwegen waard.

Een systeemcamera is een kruising tussen een spiegelreflexcamera en een compactcamera. Ideaal als je niet kunt kiezen! Net als bij de spiegelreflex kun je bij een systeemcamera de lenzen wisselen. Zo kun je landschappen fotograferen met een groothoeklens en portretten maken met je speciale portretlens.

De camera is daarnaast, net als een compactcamera, uitgerust met een lcd-beeldschermpje. Ze zijn er in prijsklassen van 400 tot bijna 2000 euro.

Voordelen

Omdat je de lenzen kunt wisselen, kun je een systeemcamera voor alle soorten fotografie gebruiken. Je hebt niet meer te maken met een vast bereik. Je kunt net zo ver inzoomen als jouw zelfgekozen lenzen toelaten. Let er wel op dat je bij spiegelreflexcamera's uit veel meer lenzen kunt kiezen. Omdat de systeemcamera nog niet zo bekend is, zijn er minder lenzen voor deze camera verkrijgbaar.

De systeemcamera is een stuk lichter dan een spiegelreflex. Omdat hij zo handzaam is, kun je hem makkelijk meenemen en zijn lange dagen vol fotografie goed vol te houden. Filmen werkt ook fijn met een systeemcamera: je kunt hem goed stilhouden en de beeldkwaliteit is vaak erg goed.

Systeemcamera's zijn erg fijn als je handmatig instellen wilt leren. Je kunt op je lcd-schermpje immers al zien hoe de foto eruit gaat zien! Zo kun je 'live' bekijken wat de instellingen inhouden en wat de gevolgen zijn van de aanpassingen die je doet. Heel leerzaam, en zo maak je minder snel fouten.

OBJECTIEVENLEGENDA

Op objectieven staan naast de brandpuntsafstand nog andere waarden aangegeven. Soms lijkt het wel codetaal. Afkortingen als USM EF-S L staan zomaar allemaal achter elkaar. Maar wat betekent het?

De waarden die de fabrikanten gebruiken verschillen per merk. Ik leg de meest voorkomende waarden van Canon, Nikon en Sony uit.

Canon

Voorbeeld: Canon EF 70-200mm f/2.8L IS II USM

Merk: Het merk, in dit geval Canon, staat altijd vooraan. Dit objectief past dus op een Canoncamera.

EF: Electro-Focus. Een EF-objectief past op elke Canoncamera: analoge, digitale, fullframe en cropcamera's.

Bereik: Voor dit objectief is het standaardbereik 70 tot 200 millimeter.

Diafragma: Hier wordt maar één waarde gegeven: f/2.8. Over het gehele bereik van 70 tot 200 millimeter kun je dus een maximale diafragma-opening van f/2.8 gebruiken. Meer over het diafragma kun je lezen in hoofdstuk 3.

L: De L staat voor 'luxury'. De L-serie van Canon bevat de meest 'luke' lenzen van het assortiment. Ze hebben de hoogste beeldkwaliteit en zijn ook met lastige lichtomstandigheden goed te gebruiken.

IS: Image Stabilizer. Het objectief bevat een ingebouwde stabilisator die trillingen en bewegingen compenseert. Zo kun je langer en beter uit de hand schieten zonder onscherpe foto's te krijgen.

II: Het Romeinse getal II betekent dat dit de tweede versie is die van dit objectief wordt uitgebracht.

USM: Dit staat voor 'ultrasone motor', een scherpstelmotor waarmee het objectief extra snel en stil kan scherpstellen.

Overige afkortingen die je tegen kunt komen

EF-S: EF-S-objectieven zijn objectieven die speciaal voor cropcamera's gemaakt zijn. Deze lenzen kunnen niet op een fullframecamera gebruikt worden.

EF-M: Dit zijn objectieven voor de EOS-M camera's van Canon. Dit zijn systeemcamera's. Deze lenzen passen niet op spiegelreflexcamera's.

STM: STM staat voor 'stappenmotor'. Een lens met stappenmotor stelt geruisloos scherp, wat heel handig is voor als je wilt filmen. STM is niet per se beter dan USM – bij actiefoto's werkt USM juist beter.

TS-E: Deze afkorting wordt gebruikt voor zogenaamde tilt-shift-objectieven. Bij een tilt-shift-objectief kun je de lens kantelen (tilt) en verschuiven (shift). Zo kun je vertekening (zoals schuin lopende lijnen bij een groothoekfoto) in je beeld voorkomen.



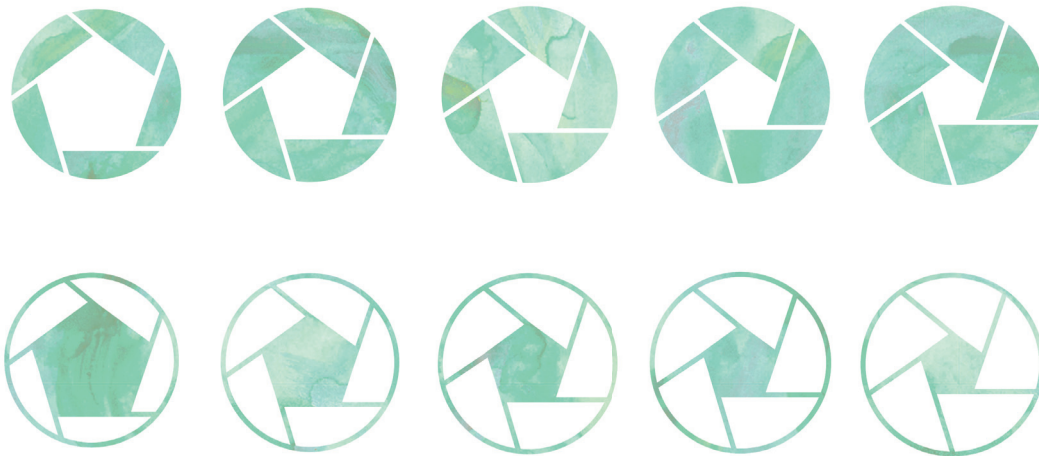
DIAFRAGMA

Misschien is de diafragma waarde wel de belangrijkste instelling van je camera. Een groot of klein diafragma kan de sfeer van je hele foto bepalen! Het diafragma bepaalt de hoeveelheid licht die op je sensor valt, maar ook de onscherpte in je achtergrond.

Om je diafragma zelf aan te passen, zul je in een van de handmatige standen moeten fotograferen. Het beste doe je dat in de A- of Av-stand: de diafragma-voorkeuzestand. Daarbij stel je zelf de diafragma- en ISO-waarde in, en vervolgens bepaalt de camera de bijpassende sluitertijd.

Wat is een diafragma?

Het diafragma zit in het objectief en is opgebouwd uit verschillende lamellen die een cirkeltje vormen. De opening van dat cirkeltje kun je groter en kleiner maken. Al het licht dat op je sensor valt moet door dit cirkeltje heen. Je begrijpt vast wel dat bij een klein cirkeltje de hoeveelheid licht ook klein is. Bij een groot cirkeltje is de hoeveelheid licht juist heel groot.



Hoe groot of klein het cirkeltje is, wordt aangegeven met het f-getal. Nu heeft iemand ooit bedacht dat het handig is om een grote opening met een klein getal aan te geven, en een kleine opening met een groot getal. Lekker verwarrend!

Het grootste diafragma dat je tegen kunt komen is een diafragma van $f/1$. Dat is het laagste getal, dus hierbij staat het cirkeltje helemaal open, waardoor er veel licht op je sensor valt.

Het kleinste diafragma is $f/64$. Hierbij is het cirkeltje bijna helemaal gesloten en valt er nog maar heel weinig licht op je sensor. Een foto maken is dan erg moeilijk.

Tussen deze twee waarden zitten vele stapjes. Deze stapjes noem je stops. Elke stop is altijd een halvering of een verdubbeling van licht.

$f/1 - f/1.4 - f/2 - f/2.8 - f/4 - f/5.6 - f/8 - f/11 - f/16 - f/22 - f/32 - f/45 - f/64$

Niet al deze waarden hoef je te gebruiken, of kun je gebruiken. Veel goedkopere objectieven beginnen bij een diafragma van $f/5.6$. Hoe verder je het diafragma open kunt zetten, hoe duurder het objectief zal zijn.

Scherptediepte

Je diafragma bepaalt dus de hoeveelheid licht op je sensor, maar dat is niet het enige. Het regelt ook iets veel leukers: de scherptediepte in je foto.

De scherptediepte is letterlijk de diepte die scherp is. Bij een heel kleine scherptediepte is er maar heel weinig scherp op je foto. Een foto maken met een onscherpe achtergrond is dan dus heel makkelijk. Bij een grote scherptediepte is bijna alles van voor tot achter scherp, zoals bij veel landschapsfoto's. Sommige mensen noemen de onscherpte in je foto ook wel *bokeh*. Dat is een Japans woord en het wordt vaak gebruikt om de lichtbolletjes in de achtergrond mee te beschrijven.

Welke waarde kies je?

Welk diafragma je wilt gebruiken is niet zo moeilijk te bepalen.

Groot diafragma = een klein getal: veel licht op je sensor en een onscherpe achtergrond
 Klein diafragma = een groot getal: weinig licht op je sensor en een scherpe achtergrond

Bij landschappen is een klein diafragma dus ideaal, en wil je portretten of dieren fotograferen, dan is een groot diafragma meestal de beste keuze.



De regel van derden



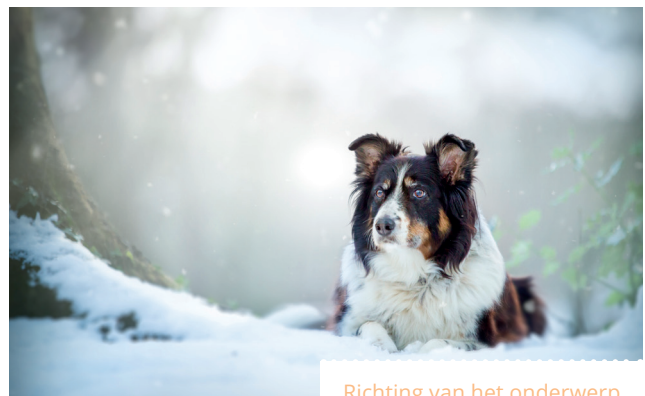
Symmetrie



Lijnenspel



Richting van het onderwerp



Richting van het onderwerp

COMPOSITIE

Een foto heeft altijd een compositie. De compositie is de manier waarop je de onderwerpen in je foto hebt geplaatst, waardoor er een geheel ontstaat. Er zijn verschillende richtlijnen die je kunnen helpen om sterke composities te maken.

De regel van derden

De regel van derden is de bekendste compositieregel. Hierbij verdeel je je foto in negen vlakken van gelijke grootte. Als je je onderwerp in het middelste van deze negen vlakken zet, staat je onderwerp precies in het midden van de foto. Dat is echter een vrij standaard compositie die de foto al gauw wat saai maakt. Volgens de regel van derden zou je onderwerp op een van de snijpunten van de vlakken moeten staan. Daardoor wordt je foto minder standaard en je compositie interessanter en sterker. Ook kun je de lijnen gebruiken om te bepalen waar de horizon van bijvoorbeeld een landschapsfoto zich moet bevinden.

Net als elke regel kent ook deze regel uitzonderingen: in sommige gevallen werkt het juist heel goed om je onderwerp centraal in de foto te zetten. Vooral bij landschappen komt dit vaak erg mooi uit. Dit laat zien dat de compositieregels er natuurlijk zijn om gebroken te worden als jij daar bewust voor kiest – het is aan jou om te bepalen welke compositie je het best vindt. De regels kunnen je echter wel helpen als je twijfelt aan je beeld.

Symmetrie

De naam zegt het al: als je symmetrie toepast in je foto, is een foto aan beide kanten hetzelfde, horizontaal óf verticaal.

Lijnenspel

Lijnen in een foto trekken je blik ergens naartoe en geven het beeld diepte. Het is het mooiste als de lijnen op de foto naar binnen leiden, zoals een weg die naar de verte toe steeds smaller wordt. Je kunt lijnen ook gebruiken door in landschapsfoto's iets op de voorgrond te fotograferen, zoals een tak of een rij stenen die lijken te wijzen naar het landschap. Zo maak je de foto wat interessanter en creëer je nog meer diepte.

Richting van het onderwerp

Als het onderwerp niet in het midden staat, kun je kiezen aan welke kant je meer ruimte in de foto wilt overlaten. Daarbij kun je het beste rekening houden met de kijk- of beweegrichting van het onderwerp. Fotografeer je een paard dat naar rechts galoppeert, houd dan rechts in beeld wat ruimte over. Zou je links ruimte overlaten, dan lijkt het net alsof het paard tegen de rand aan galoppeert en 'opgesloten' is in de foto. Hetzelfde geldt voor mensen die een bepaalde kant op kijken of bewegen, maar ook voor bijvoorbeeld een boom die schuin naar één kant helt.



LANDSCHAPSFOTOGRAFIE

Naast portretfotografie is het fotograferen van landschappen waarschijnlijk de populairste vorm van fotografie. Zeker op vakantie maakt vrijwel iedereen, fotograaf of niet, foto's van de landschappen die mensen tegenkomen. De kunst is natuurlijk om nét een ander beeld vast te leggen dan wat honderden toeristen voor jou hebben gedaan. Zodra je oog krijgt voor de details, veel geduld hebt en je apparatuur goed kent, kun je saaie landschappen omtoveren tot prachtige beelden.

WAT HEB JE NODIG?

Camera

Landschapsfotografie is een van de makkelijkste takken van fotografie om mee te beginnen. Niet alleen omdat er niemand over je schouder meekijkt, maar – nog belangrijker – ook omdat je landschappen met elk soort camera kunt fotograferen. Zelfs met je telefoon kun je bij makkelijke omstandigheden de prachtigste landschapsfoto's maken.



Fotografeer laag bij de grond

Voor de mooiste foto houd je je camera enkele centimeters boven de grond. Vanaf een hoog punt krijg je een soort overzichtsbeeld, waar vaak minder diepte in zit. Hou je je camera laag, dan lijkt het landschap zich heel ver uit te strekken.

Sommige fotografen staan tot hun enkels in het water om de perfecte compositie te vinden. Het is in zo'n situatie handig om een statief te gebruiken, zodat je zelf niet in het water hoeft te gaan liggen. Heb je geen statief, zet je camera dan op een rots of boomstam.

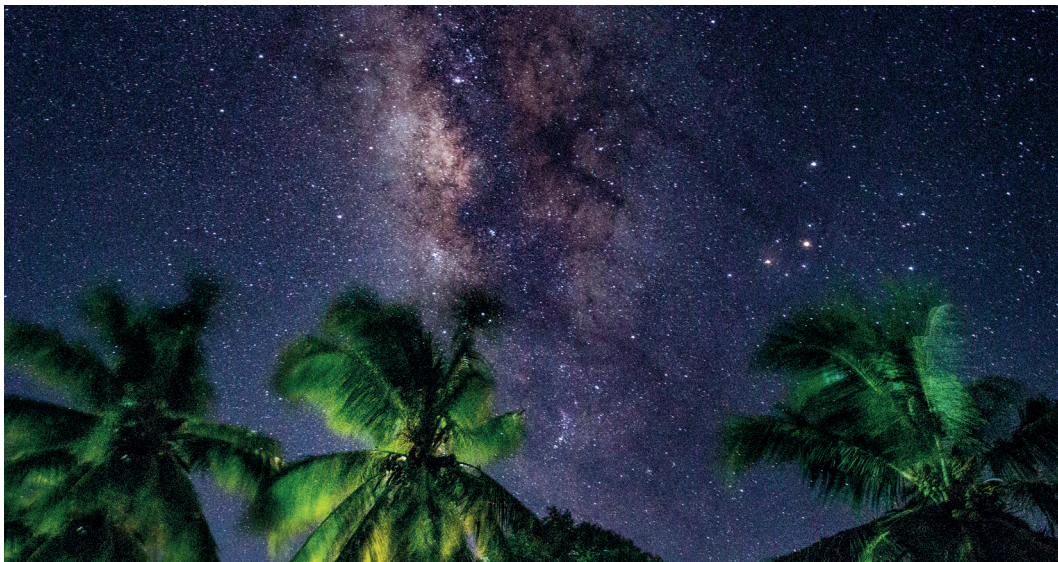
Zoek een onderwerp op de voorgrond

Een onderwerp op de voorgrond geeft een duidelijke dieptewerking. Aan de hand van dat voorwerp kun je immers zien hoe groot de rest van het landschap is. Nog mooier is het als dat onderwerp een beetje schuin in beeld komt, waardoor je een diagonale lijn krijgt die verder het beeld in loopt. Daardoor krijg je nog meer diepte in je foto.



HEMELFOTOGRAFIE

De bekendste soorten natuurfotografie hebben we besproken: macrofoto's, wildlife en landschappen. Maar er is nog een stukje van de natuur waar je de prachtigste foto's van kunt maken: de lucht! Zeker als je eens de kans krijgt om het noorderlicht of de melkweg te fotograferen. Allebei fantastisch om te zien, maar ontzettend lastig om vast te leggen. Omdat je specifieke instellingen nodig hebt om deze verschijnselen in beeld te krijgen zal ik er wat dieper op ingaan.



WAT HEB JE NODIG?

Het allerbelangrijkste voor hemelfotografie is een statief. Behalve het feit dat je lange sluitertijden nodig hebt, zorgt het noorderlicht vaak voor zoveel enthousiasme dat je zelf niet stil kunt staan. Een statief voor je camera is dus een must. Let er op dat je camera op het statief ver genoeg omhooggedraaid kan worden, het liefst helemaal recht naar boven.

Verder is van belang met welke camera je fotografeert. Heb je alleen een telefoon? Dan wordt het lastig. Met een compactcamera zul je de donkere lucht best goed vast kunnen leggen, maar ruis is vrijwel onvermijdelijk. Een spiegelreflex- of systeemcamera is bij hemelfotografie het prettigst om mee te werken – het liefst eentje die zo hoog mogelijke ISO-waarden aankan. Een fullframe is de beste optie. Wat objectieven betreft is een standaardobjectief of -groothoeklens de beste keuze. Daarmee krijg je zo veel mogelijk lucht in beeld.